

ELOFIZETES

BELYBEN ÉS VIDEKEN

Egy évre ... 150 Lei.

Fél évre ... 75 Lei.

Egy negyed évre 87-50 Lei.

Egy hóra ... 12-50 Lei.

Nyilttári közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 251.

KIADÓHVATAL:

Aradi Nyomda Résvény
Társaság.Bulevardul Regele Feud:
nand L. (József főh.) 82-
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, december 22.

Cicerin újabb jegyzéke
Romániához.

BUCURESTI. Jól informált helyről az Izbanda tudósítója arról értesít, hogy Cicerin a szovjet kormány megbízásából rádiógram utján újból felhívta Romániát a béketárgyalások megkezdésére. A béke alapfeltételét az képezné, hogy Románia térítse vissza azon hadianyagok értékét, amelyeket az orosz hadsereg visszavonulása alkalmával Romániában hagyott és hogy általános amnesztiát adjon a politikai bűnösöknek. A román kormány állítólag most már megbízottakat fog kijelölni a tárgyalások megkezdésére.

Hitel a kormánynak,
na beváltja a bonokat

BUCURESTI. Argetoianu pénzügyminiszter és a bucaresti nagy bankok igazgatói között a kormánynak nyújtandó korlátlan hiteltre vonatkozólag a tegnapi nap folyamán tárgyalások folytak. A bankigazgatók kijelentették, hogy hajlandók a kormánynak a lokomotívok beszerzése céljára korlátlan hitelt nyújtani, de csak azon feltétel alatt, ha a kormány a 40 százalékos bonokat még a karácsonyi ünnepek előtt beváltja.

Dr. Angel a népszámlálásról

A napokban az a hír terjedt el Aradon, hogy a város vezetősége új népszámlálást rendel el, mert a most lefolyt népszámlálás eredménye nem felel a valóságnak. Erre vonatkozólag dr. Angel István helyettes polgármester a következőket jelentette ki az Aradi Közlöny munkatársai előtt. — Új népszámlálást nem tervezünk. Átvizsgálva a népszámlálási iratokat arról győződtem meg, hogy a népszámlálást pontosan és lelkiismeretesen végezték. Addig, amíg ennek az ellenkezőjéről meg nem győződünk, új népszámlálás elrendeléséről szó sem lehet.

Malomtulajdonosok az új
örlési rendelet ellen.

Ma délelőtti a pecicai (pécskai) malomtulajdonosok küldöttsége jelent meg dr. Beles Jenő alispánnál és arra kérte, hogy a december hó 15-én kiadott örlési rendeletet módosítsa, amennyiben az abban felsorolt díjak mellett nem képesek örölni. Az alispán elutasította a malomtulajdonosok kérelmét azzal az indoklással, hogy a rendeletet a közlelmezési államtitkárság adta ki és csak annak van joga a kiadott rendeletet módosítani. A malomtulajdonosok memorandumot terjesztenek fel a közlelmezési államtitkársághoz Bucarestbe az örlési díjak megváltoztatására.

Guiu kormánybiztost felmentették állásától

Ismeretes az az affér, amely Guiu Mihály lakásügyi kormánybiztos aradi tartózkodása alatt közte és dr. Miclosi Emil, varmegyei t. főgyógyász között történt. Dr. Miclosi azóta Bucarestben is járt és az illetékes fórumokat keltezőképpen informálta egyrészt Guiu aradi szerepléséről, másrészt Guiu-nak a proletárdiktatura alatt Arad megyében tanúsított magatartásáról. Azóta a táviratok özöne ér-

kezett Aradra, amelyek hol jóváhagyták Guiu aradi üzletkivárlását, hol pedig hatályon kívül helyezték azokat. Ma azután — mint értesülünk — dr. Miclosi Emil egy igen magasrangú bucarestii személyiségtől táviratot kapott, amely úgy szól, hogy Guiu Mihály már nem tölt be többé közhivatalt, vagyis a kormány a lakásügyi kormánybiztost felmentette állásától.

Vagyondézsmá Magyarországon A frank lesz az új pénz

BUDAPEST. A nemzetgyűlés mai ülésén Hegedűs Lóránt pénzügyminiszter elmondotta exposéját. A volt pénzügyminiszterek — mondotta Hegedűs — nem vállalkoztak a pénzügyminiszerségre. Én azonban vállalkoztam arra, hogy a nemzetgyűlés segítségével megállítsam a pénzügyi zuhanást és megmentsem Magyarországot a pénzügyi katasztrófától. Szent meggyőződésem, hogy ez sikerülni is fog. Fanatikus ember vagyok, inkább összetörök itt ezen a helyen, mint hogy meggyőződésemből valamit is engedjek. Azt a tervet, a mellyel ide jöttem, tegnap Magyarország legnagyobb pénzügyi kapacitásai elfogadták és kivételre alkalmasnak találták.

Rámutatott arra, hogy a valuta leromlásának következtében az ország adósságának kamatai 6 milliárdot tesznek ki. A csonka Magyarország békeszerződéses adósságainak összege 15 milliárd és 400 millió korona. Magyarország ezt a terhet nem bírja el. Az államkölcsönök kamatai 4 százalékra redukálódnak. A hadikölcsönöket nem lehet három évre felmondani és így kénytelen lesz az összes hadikölcsönkamatokat 4 százalékra redukálni. A hadiárvaik és köztisztviselők hadikölcsönök kicserélik 5 százalékos papírokká. Ez a legjobb mód a papírokká egyike lesz. Végül újból rendszeresíteni fogják a sorsjátékot. — A bankoprés munkájának végét kell vetni — mondotta a miniszter. Nem megoldás a külföldi kölcsön sem. A pénzügyi válságot gyorsan oszthatlyannak kell gyorsan pótolni. Mindenki váltsa meg vagyonát az államtól. Ezt a vagyonadót 25 százalékosnak tervezzük. Pénzlelőgyezés lesz, de a pénz devalvációja nélkül. Ezer koronánál kisebb összegű utalványokat adunk, amelyeket a jövő évben

beváltunk. A 100,000 koronán felüli betétek 20 százalékát elveszi az állam. A részvénytársaságok kötelesek lesznek arra, hogy a tőkésüket 15 százalékkal felemeljék és az új kötvényeket beszállítsák. A bérbeadott házakra betáblázott adósságuk után 6 százalékosat kell fizetni. A földbirtoknál vagyoni válságot akarunk, amely a bérjövedelemből indul ki és 25 százalékig megerősök. Az egész vonalon takarékoskodni kell. Ezt a takarékoskosságot a kormányzó évi tartásdíján kezdjük a kormányzó készséges beleegyezésével. A kisebb miniszteriumokat a politikai államtitkárságokat és az állami autót megsemmisítjük. Be fogjuk szüntetni a portómentességet és a vasuti szabadjegyeket is. A tisztviselői kedvezményeket nem bántjuk. Amíg a magyar pénz értéke rendezve nincs, addig követségekre csak a szomszédos államokban van szükség és a külföldi követségi palotákat eladjuk a katonatisztek ne nyomorogjanak, a polgári társadalomnak kötelessége, hogy a katonatisztek felvegye magába.

Az új magyar jegybank élére Popovics Sándort kívánja a pénzügyminiszter, aki kijelenti, hogy külföldi tőkével nagy jegybankot alapítanak. Az új valutáról azt mondja, hogy más valutára, mint a frankra nem lehet átállítani. A lebélyegzett bankjegyeket magyar államjegyekre fogják becsereálni. A beváltásnál 5 százalékot vonnak le előállítási költségek címén. Ki fognak adni fedezettel bíró bankjegyeket is és az utódok meg fogják érni azt, hogy az államjegyek eltűnnek és csak a bankjegy marad meg.

A pénzügyminiszter exposéja után viharos éljenzés és taps tört ki és Hegedűs Lórántot az egész nemzetgyűlés lelkesen ünnepelte.

Lekapcsolták a pénzthozó
vaggont.

BUCURESTI. A lapok már beszámoltak arról, hogy néhány nap előtt a Simplon-vonattal egy vagon román bankjegy érkezett Bucarestbe. Ezzel a vagonnal Turnseverin állomáson incidens történt. Az ottani állomá-

sfőnök ugyanekkor eddig meg nem magyarázható okból és a kiséző hivatalnokok hasztalan hangsúlyozták, hogy itt több millió értékű államvagyronról van szó s annak mielőbb Bucarestbe kell érkeznie biztonsági okokból

is, az állomásonok haitathatatlant maradt és elindította a Simplon-vonatot. Bucarestben elrendelték a vizsgálatot, hogy az állomásonokot mi indította az értelmetlen eljárásra, rosszakarat-e vagy tudatlanság.

Ukránok a szovjet ellen.

BUCURESTI. Az utóbbi napokban számtalan menekült érkezett a Dnyeszteren keresztül román területre, akik elmondották, hogy a Dnyeszteren túli részekben teljes felelőrdulás van. Az ukrán parasztek iellázadtak a szovjet-uralom ellen és naponta véres zavargásokat tartanak. A lakosság közt éhség és járvány dúl. A főbb centrumokban a vörös nadsereg minden erőszakoskodása dacára népgyűléseket tartanak és követelik a szovjeturalom megszüntetését. Több helységben az éhség annyira pusztított, hogy a lakosság delegátusokat küldött Romániába élelmiszerekért.

LEGUJABB

FEGYHÁZRA ÍTÉLT LAKASDIKTÁTOR. Budapest. A büntetőtörvényszék Somló Dezsőt, aki a proletárdiktatura alatt lakásügyi népbiztos volt, lázadás címén 15 évi fegyházra ítélte.

KONSTANTIN HAZAÉRKEZETT. Athén. Konstantin király és családja megérkezett Pyreus kikötőjébe. A királyi család a lakosság örömlángása között vonult Athénbe. A király bevonulása valóságos diadalmenet volt. Ágyuk dörögtek, harangok zúgtak, amíg Konstantin családjával a király palotájába ment. A király fogadtatásánál a legnagyobb rend uralkodott.

ITÉLET A NÉPBIZTOSOK BÜNPÖRÉBEN. Budapest. A büntető törvényszéken szerzett információ szerint a volt népbiztosok bünpörében az ítéletet december 28-án hirdetik ki.

ELNAPOLJÁK A MAGYAR NEMZETGYŰLÉST. Budapest. A kormány a nemzetgyűlést holnap vagy holnapután február 1-ig elnapolja.

A valutapiac.

Páris, szikratávirat december 20-ról: Dollár 16.53, leu 19, márká 22—25. Bucaresti: Dollár 74, márka 1.03. Arad: A valutaüzlet a készpénz hiányában igen lanyha. Dollár 72 leiel, márkát 1.05 leiel jegyeztek. Timisoara: (Temesvár) Dollár 73, márka 1.05. Budapest: Dollár 570—600, márka 820—850, leu 760—740, szokol 690—720, dinár 1380—1430. Bécs: Márka 949, leu 810, dollár 686, szokol 775, dinár 1650, magyar korona 175. Zürich. Devizáárak: Newyork 657, Prága 725, Budapest 115, Zágráb 405. Bucaresti 710. Bécs 130, osztrák lebélyezett korona 90.

Vörhenyjárvány Aradon.

Az Elena Gibabirta leány-fogimnázium két első és harmadik osztályát az ott előfordult néhány vörhenyeset következtében dr. Tisch Mór városi főorvos ma bezáratta. Ugyancsak sarlachi esetek fordultak elő a Teleky-utcai leányinternátusban. A főorvos intézkedésére a leányinternátust három hónapra bezárják. Dr. Tisch Mór főorvos kijelentette munkatársunknak, hogy a városban is fordultak elő szörvályosan sarlachesetek, de aggodalomra nincs ok, mert minden intézkedés megtörtént a járvány továbbterjedésének megállítására. A vörhenyben megbetegedett gyermekeket beszállították a gyermekórházba.

Az előjárósági állások betöltését

Dr. Angel István helyettes polgármester a most tárgyalás alatt levő városi szervezési szabályrendeletéről a következőket jelentette ki munkatársunk előtt:

A községi előjárósági állásokra kiírt pályázatok e hó 24-én járnak le. Dr. Moldovan Silvius prefectus és dr. Robu János polgármester hétfőn yszik a beadott pályázatokat Clujra (Kolozsvárra) a belügyi államtitkársághoz, ahol a kinevezések megtörténnek. A kinevezett új tisztviselők 1921. február 1-én foglaltatják el állásukat.

Nagy gyárégés Bucurestiben

BUCURESTI. *Marb* dr. „Mas-cot” nevű ceramiai gyárában a múlt éjjel nagy tűz pusztított. A tűz egy kéményből eredt. Mint hogy az időjárás viharos volt, a tűz hamarosan átterjedt a gyár összes helyiségeire. A tűzoltóságért telefonáltak, de az az érdekelték nagy megbotránkozására nem jelentkezett. Aztán megérkezett ugyan a tűzoltóság, de akkor meg a vízművek válaszolták, hogy nem rendelkeznek a szükséges vízmennyiséggel, így a csekély számú tűzoltó munkája teljesen eredménytelen volt. Mind össze néhány lovat s a raktárban elhelyezett áruk csekély részét mentették meg. Az épület megsemmisült. A kár nagy, de biztonság révén részben megtérül.

Uj szérum.

A párisi egyetem orvosi fakultásának Ódin nevű tanára szérumot talált fel a vérbaj gyógyítására. A szérumot vérbajos emberek véreből állította elő és meglepő eredményeket ért el vele. Régi teoria az, hogy a vér a saját bajára jótékony hatású elemméreket vált ki. Ezen a teorián alapszik a veszettség elleni szérum is. Az új szérum nemcsak akutt esetekben idéz elő gyors és alapos gyógyulást, de a borzalmas betegség utókövetkezményeit, mint a hátgerincsorvadást, paralysist, a szív, az artériák és emésztő szervek rendellenességeit is véglegesen megszünteti, még ha a betegség öröklött is. Azt állítják, hogy az új szer minden más kezelési feleslegessé tesz.

Németország fizetéskeptelenséget jelentett

BÉCS. A *Neues Wiener Journal* „Németország kétségbeesett lépése” címmel vezető helyen azt írja, hogy beavatott pénzügyi körökben elterjedt hír szerint a német kormány a külföldi kiegyenlítő fórumok előtt **fizetéskeptelenséget jelentett**. A kiegyenlítő fórumok ama követelések kiegyenlítésére szolgálnak, amelyek az egyes országok közötti nemzetközi államforgalomból keletkeznek. Németország azért van kedvezőtlen helyzetben, mert kénytelen oly fölöslegeket, amelyek az államok egyike javára mutatkoznak, ezeknek az államoknak devizában fizetni, tehát Angliában fontokkal, Franciaországban frankkal. Ezzel szemben a Németország javára mutató fölöslegeket

nem fizetik meg készpénzben, hanem a jóvátételi számlán írják jávára. A német kormány tehát **nem kap idegen devizát**. De viszont kénytelen a kiegyenlítő fórumok céljára szolgáló idegen deviza megszervezése céljából minduntalan bankoprést igénybe venni. A külföldi kiegyenlítő fórumoknál történt fizetéskeptelenségi nyilatkozat természetesen **nem jelent** egyet az államcsőd proklamálásával. A német kormány mindössze azt állapítja meg, hogy a jövőre nem képes a kiegyenlítő fórumok számára járó idegen devizákat fizetni. Ez a lépés mindazonáltal olyan, a minőre csak a legsúlyosabb pénzügyi inszégben határozhatja el magát az állam.

A szovjet a sztrájkjog ellen A sztrájkoló nem kap élelmet.

Az ukrán sajtóiroda a következő helsingforsi táviratot közli: **A moszkvai szovjetkormány új szabályzatot dolgozott ki a munkások jogviszonyairól és abban kimondta, hogy a sztrájk szigorúan tilos. A rendelet úgy szól,**

hogy a sztrájk veszedelmes a szovjetkormányra nézve, a sztrájkolók büntetése az, hogy megvonják tőlük az élelmezési jegyeket és az engedetleneket koncentrációs internálási táborokban munkára kényszerítik.

Százezer koronába kerül az ut Amerikába

A háború előtti Magyarországnak egyik legfájdalmasabb problémája volt az Amerikába való kivándorlás. Egy bécsi lap most érdekes adatokat közöl a Cunard Line üzleteiről. A társaság újra felvette az érintkezést a magyar kormányval, de egyelőre Magyarországból nem akad jelentkező a kivándorláshoz. Az orfást valutakülönbözet miatt minimálisan számítva, százezer magyar koronába kerül egy személy kivándorlása a Cunard járaton. A kivándorolni szándékozók közül természetesen senki sem

fizelheli meg ezt az összeget. A Cunard minden forgalmát azok a visszatérők teszik ki, akiket ugyanaz a valutakülönbözet hajt vissza az ő hazába, amely gátat emel a kivándorlók elé. Vannak más hajóársaságok is, amelyek élelmesen kihasználják ezt a visszavándorlást és több hajó óriási kerülővel hajóztatja körül a Földközi tengeren az amerikai magyarokat, csak hogy annál többet szedhessenek ki tőlük utiköltségül.

Irodalom és művészet.

Prometheus.

(Premier a városi színházban.)

Victor Eftimiu az újabb román irodalom egyik kiválója, mint minden költő, forradalmár: az eszmék és gondolatok forradalmára. Prometheus című drámája, amelyet tegnap mutattott be a városi színház, költői tehetségének igen ékes dokumentuma. Alapétele a Prometheusnak az, hogy mindazok a nagy lelkek, akik az emberiség megváltására törekedve, szembeszállnak a hatalom birtokosaival és alapjaiban meg akarják ingatni a társadalmi rendet, lelkes rajongók, tragikus hősök, akik éppen az emberiség részéről részesülnek hálafelelősségben és végül is keresztre feszítik őket és tragikusan elbuknak. Költői erő, nemes páthosz, költői képekben és gondolatokban gazdag diktó, a színpadi technika ismerete becsessé teszik Eftimiu színpadi alkotását, amelyet dr. Lichtfusz István aradi ügyész fordított magyar nyelvre. A fordításban a magyar közönség megkapta az eredeti darab minden szépségét s ez a legnagyobb dicséret a fordító részére, aki az eredeti dráma színpompás verseit költői prózában híven adta vissza. Az előadás gondos, precíz volt. A dráma mélyeséges alap gondolata áthatotta a szereplőket, akik tehetségük és tudásuk legjavát nyújtották. Forgács Sándor, aki alapos tudással rendezte a darabot, a lázadó, az emberiség megváltásért szenvedő títán alakját férfias erővel játszotta meg. Gyöző Alfréd (Hephaistos és a Sátán) tanubizonyosságot tett arról, hogy komoly drámai szerepben is olyan elsőrangú színész, mint a vidám műfajban, Olasz

Lajos, a Prometheus megszabadító Heraklest erőteljesen játszotta. Kisebb szerepekben Csige Böske, Novák Irén, Thoma Masa, Várnay, Földes és Mészáros kiválóan játszottak. A tömegjelenések mozgalmassága a rendező érdeme. A kvalitásos dráma premiéjét kisszámú, de annál megértőbb közönség nézte végig. (Ky.)

* A jó gyermekeket pénteken délután elviszik szüleik a színházba, ahol ez alkalommal Tündér Ilonát és a mesevilág ezer csodás alakját látják megéledni.

* A karácsony másodnapjára hirdett Angyalka előadása iránt olyan nagyarányu érdeklődés nyilvánul meg, hogy a direktó kénytelen volt ezt a fölbemászó muzsikájú, bájos Biedermayer-operettet a hét folyamán meg egyszer műsorra tűzni.

* A karácsonyi színelőadásokra valóssággal szétkapkodta a jegyeket a publikum. Az ünnepekre műsorra tűzött Gécsák, Angyalka, Igló diákok és Csikós egyaránt zsufolt lázat vonzanak.

* A Modern Kabaré mai pikáns műsora: 1. Komédia. 2. Margareta román énekesnő. 3. Fila Jonescu román táncosnő. 4. Lantos Ferenc bariton énekes. 5. Kármán Etta énekesnő. 6. Nádassy Ernő kómikus. 7. Marescu csodálatos kutyáival. 8. Lola Slavikovszky táncművésznő. 9. Rudas Bandi ének- és táncművész. 10. Mezey Nelly előadónő. 11. Várady Aladár groteszk kómikus. 12. Jimmy Holmes stepp táncos. 13. Halász Rózsi énekesnő. 14. A műlövő. Bohózat-1 felv.

* Elmaradt vendégszereplések. A szerdára és csütörtökre hirdett vendégszereplések között akadályok miatt elmaradnak. Szerdán a nagysikerű

Angyalka kerül színpadra C. bérletben, csütörtökön pedig a Madarász A. bérletben.

Jelentkezés repatriálásra.

A repatriáló hivatal felhívja mindazokat a hadköteleseket, akiknek repatriáló utleveleik készen vannak, de még azokat nem váltották ki, hogy két napon belül okvetlenül jelentkezzenek. Két nap alatt jelentkezni tartoznak azok is, akiknek hadmentességük megérkezett a repatriáló hivatalhoz. Ezeknek ki kell kérni utleveleiket. A jelentkezésre kötelezettek ezek: Bergesz József, Forintos János, Csutina Ferenc, Mácska Emil, Bagi Sándor, Stein István, Thoman István, Zsirái János, Huber János, Papp Béla, Schmidt János, Fereny József, Czellner Péter, Piller Ferenc, Plesz Ferenc, Nagy Mihály, Laub Ferenc, Herczeg Imre, Schönberger Ferenc, Messing Sámuel, Cservenka Lajos, Högve László.

Deschanell egészsége helyreállott.

PÁRIS. Az Excelsior egy munkatársa meglátogatta Deschanell Pált, az egészségi állapota miatt lemondott volt francia közársasági elnököt s jelenti, hogy egészsége teljesen helyreállt annyira, hogy január 9-én szenátorrá jelölteti magát. Orvosa kijelentette, hogy Deschanell a túlfeszített munka tette betegé. Már nyugalomra van szüksége s ezért szokott jelölti körutat sem teheti meg. Januártól kezdve azonban visszatérhet megszokott életmódjához, a túlfeszített munkától azonban természetesen tartózkodnia kell.

A III. osztályu kereseti adó

A III. osztályu kereseti adó folytatóságos tárgyalása folyó év december hó 23-án a következő sorrendben fog történni: Messer Sándor, Szamanazs János, Szkorczár György, Szücs Lajos, Bugyi Béla, Kohut Lajos, Márk György, Orvos János, Osztein Milán, Pap György, Puterity Zsifkó, Putics Demeter, Nagy János, Horváth Ferenc, Hidvéghy Pál, Nith József, Ehling János, Szepessy Istvánné, Végh István, Olasz Lajos, Kovács Ferenc, Kohn Lajos, Verlein József, Kovácsok, Deutsch János, Dorogi Mózesné, Éliás Jakabné, Farkas Hermanné, Farkas József, Farkas Lipót, Farkas Samu, Gligoreszku Miklós, Jankó Imre, Kiss Sándor, öz. Klein Rudolfné, Kömives Teréz, Kreszta Traján, Lapuska Demeter, Laskai Istvánné, Mandl Áron, öz. Mandl Dávidné, Mautner Márton, Mojsza János, öz. Nyisnyi Ferencné, Schönberger Mihály, Schubert Ferencné, Schweiger Samu, Stainer Amália, ifj. Vida József, Zsvanyelov Milán, öz. Bolics Frigyesné, Fényes János, Karabás Demeter, Goldberger Zseni, Vinkler Károly, Budai Mihály, Devald Lajosné, öz. Tóth Pálné, Dobra Miklós, Mézes Géza, Lukács Lajos, Mericskai Sándor, Perényi Zsigmond, Thiesz Miklós, Hersch Hermann, öz. Braun Mihályné, Nemes Jenő, öz. Fritz Lajosné, Reiter Miklós, Rubás Józsefné, Schwartz Ferenc József korcsmárosok.

H I R E K.

Beethoven-ünnep.

(A filharmonikusok hangversenye.)

A Beethoven név rég nem látott csodás varázsszó! tegnap este a kulturpalotába: zsufolásig megtelt hangversenytermet. Világszerte hódolattal ünneplik most a korszakos zenei lángelmét, aki 150 évvel ezelőtt érkezett erre a világra, hogy a földi lét szenvedéseiben vigasztalja és felemelje az emberiséget. Beethoven az összes zenei műfajokban maradandót alkotott. Legnagyobb érdeme mégis az, hogy a szimfónia merev formáiba életet, színt, egyéniséget ültetett. Mindenik szimfóniája dus érzésvilág, a legtökéletesebb zenei formában. A filharmonikusok tegnapi Beethoven-estjén hallott Pastoral című szimfóniát bájos bukolikus hangulat szövi át. Ugyanazt mint a nemes igyekezettel előadott szimfóniát nyilat a lelkes közönség melegen megtapsolta. A siker jórésze Gellért Pál karnagyot és a szép tónusu primhegedűsöket illeti. Nagy zenei élvezetet nyújtott az est vendége, Buccarini koloraturékes nő is, akinek briliáns technikával és nagy értékű hanganyaggal előadott operáriáival alig tudott beletelni a közönség.

— **DR. ROBU JÁNOS POLGÁRMESTER**, aki néhány napig távol volt Aradtól, ma hazaérkezett és elfoglalta hivatalát.

— **A PÜSPÖK ÜDVÖZLÉSE.** Dr. Moldovan Silvius prefectus és dr. Robu János polgármester ma délelőtt felkeresték Pap J. János görög keleti püspököt és szerencsét kívántak neki abból az alkalomból, hogy a szenátus elleni merénylet alkalmával sértetlen maradt.

— **A RENDŐRPREFECTUS HAZAJÖN.** Gritta Ovidiu rendőrprefectus ma táviratot küldött Bucurestiből, amelyben értesíti a rendőrséget, hogy 1—2 napon belül hazaérkezik.

— **NÉMETORSZÁG FEDEZI A GENERÁLEKAT.** A Romania Noua hire szerint Németország ki fogja fizetni Romániának azt a 600 millió márkát, mely a Banca Generala bankjegyek fedezetéül a Reichsbankban van letéve. A kifizetés azonban áruban fog történni.

— **GÉPIRÓNÓ KERESTETIK.** A polgármesteri hivatal egy perfékt román gépirónót keres. A jelentkezők a polgármesteri hivatalhoz forduljanak.

— **A VÁROS BUZÁJA.** Megírta az Aradi Közlöny, hogy Nedelcu Miklós városi tanácsnok a Neuman Testvérek cég megbizottjával Bucuresstibe utazik, ahol tárgyalásokat folytat a város buzájának leszállítására vonatkozólag. Nedelcu tanácsnok a Neuman-cég megbizottjával ma elutazott Bucuresstibe, ahol 4—5 napot tölt el. Valószínű, hogy az utazásnak eredménye lesz és a város meg fogja kapni rövid időn belül buzáját.

— **ELHUNYT LAPKIADÓ.** Budapest. Wodiáner Hugó, a Budapest című lap kiadótulajdonosa tegnap meghalt. Halála a magyar fővárosban általános részvételt keltett.

— **FELJELNTETT ARADI RUHAKERESKEDŐ.** Brinde Tódor butyini lakos ma feljelentést tett a rendőrségen a Szántó és Társa aradi férfiruha kereskedő cég ellen csalás miatt. A rendőrség megindította a nyomozást.

Vonat a hóban. Oriási hóviharok a királyságban.

BUCURESTI. Crajova környékén két nap óta óriási hóvihar dühöng. A Crajova és Bucuressti között közlekedő vonatok nem bírnak a hótömegben keresztül haladni. A timisoarai személyvonat Crajova előtt 10 kilométerre áll majdnem teljesen hóval elborítva. Az utasok a nagy hó miatt gya-

log sem tudják megtenni az utat a közel fekvő városok felé. Intézkedés történt, hogy hóekéket vigyenek a helyszínére, hogy a vonat tovább haladhasson. Ezidő szerint a Simplon vonat sem tudja folytatni útját és egy kis állomáson vesztegel.

Idegen szintársulatok a színházért fizetni tartoznak.

Dr. Janovics Jenő eluji (kolozsvári) szinigazgató az erdélyi és bánáti magyar színészegyesület elnöke a következő levelet írta Róna Dezső aradi szinigazgatóhoz: Van szerencsém Önt hivatalos uton értesíteni, hogy a kultusz- és művészeti-miniszternek hozzám december 8-án 45386—1920. szám alatt intézett rendelete értelmében minden társulat, amely turnéja alatt a színházat igénybe veszi, annak költségeit fizetni köteles azon napokra, amelyeken igénybevette. Az erdélyi színházak inspektorának felhívására közlöm ezt Önnek.

Róna Dezső szinigazgató e levelet bemutatta dr. Moldován Sil-

vius prefektusnak, akit arra kért, hogy a jövőben, ha idegen szintársulat jön Aradra, ezzel fizettesse meg a miniszteri rendelet értelmében a magyar szintársulat napi költségeit. Eddig ugyanis az volt a rendszer, hogy az idegen szintársulatok sem fűtést nem fizettek, sőt a városi színház igazgatójának díszleteit is díjtalanul vették igénybe. A város tanácsa ugyanis a szinigazgatóval kötött szerződésre hivatkozott, amely nem intézkedik arról, hogy az idegen szintársulatoknak fizetniük kell a színház használatáért.

— **AZ ISKOLÁK KÖLTSÉGVETÉSE.** Moldován József tanfelügyelő ma táviratot kapott a közoktatásügyi minisztériumtól, melyben a városi és megyei iskolák jövő évi költségvetéseinek tárgyalása végett Clujra (Kolozsvárra) hívja a minisztérium. A tanfelügyelő hétfő 26-án utazik Clujra (Kolozsvárra).

— **ARADI KATONA TITOKZATOS BALESETE.** Korom Ferenc aradi vagonnyári munkás ma táviratot kapott a karánsebesi katonai kórház parancsnokától, hogy a fia ott halálos sebekben fekszik. Koromnak a fia októberben vonult be Crajovába s most karácsonyi szabadságra jött volna haza. Karánsebesen eddig még ki nem derített okból a vonatról leesett és a fejét összezúzta.

— **MEGLOPTA A VENDÉGLÁTÓIT.** Megírta az Aradi Közlöny, hogy a petruzényi Siguranta elfogta Feuerwerker Ferencet, mert utlevél nélkül lép át a határt és mert aradi vendéglátóitól 500 leit lopott. Ma ítélezett felette az aradi járásbíró s Feuerwerkert három heti börtönre, azonkívül a lopott 500 lei visszatérítésére ítélte.

— **9. SZÁMÚ BETEGSÉG.** Zürich. A francia szenátusban új misztikus betegségről tettek jelentést. Az új betegségről csak annyi ismeretes, hogy keletről hurcolták be az országba. Az új járványban, amelyet az orvosok 9. számú betegség elnevezéssel jelölnek, eddig körülbelül 300 személy betegedett meg. A betegség a pestis egy válfajának tűnik fel és főként azokban az országrészekben terjedt el, amelyekben Oroszországból és a Keletről elmenekült emberek laknak.

— **A ROMÁN-OSZTRÁK KONTINGENSEGYEZMÉNY MAGYAR NYELVEN.** Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara közli, hogy a román-osztrák kereskedelmi szerződés alapján létrejött kontingensegyezmény magyar fordításban megjelent és megrendelhető az aradi Kamara irodájában. A füzet ára 8 lei.

Könyvtárakat, hanglegyeket és festményeket vesz Kerpel.

— **FORGALMI AKADÁLY** van meseországban, azért nem tudjuk még biztosan, mikorra érkeznek a tündérek Aradra. — de üöhelyeket a mesedélutánra 15, 10 és 5 Leies árban már előre lehel jegyezni! Scherhag: kézimunkaüzletében.

— **KÉRELEM.** A hétfő esti filharmonikus hangversenykor a kulturpalota baloldali földszinti ruhatárosa tévedésből más kabátjába tett 2 pár női keztyűt. Kérik az illető, sziveskedjék azokat a lap kiadóhivatalában leadni.

— **ZÁRTKÖRŰ MŰSOROS SILVESTER-EST** lesz táncokkal egybekötve elsőrangú művészek fellépésével a Fehér Keresztben. Meghívókra igényt tartók Ferri táncakadémia irodájában d. u. 3—6-ig kéretnek címüket leadni.

— **Bécsi aruk megérkeztek** Bárony kötött- és szövöttáru üzletében: Piata Avram Jancu (Szabadság-tér-17.) Telefon 642.

— **A KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI SZALON SZENZÁCIÓS ÁLLANDÓ KIÁLLITÁSA** díjtalanul megtekinthető délután 10-től 1 óráig és délután 3-tól 7 óráig a Kulturpalota kistermében.

Nemzetközi akció a magyar néphíztosokért.

PÁRIS. A sorbonne több tanára, Serail tábornok, több író és képviselő és Painlevé volt francia miniszterelnök a következő sürgönyt intézték a magyar miniszterelnökhöz: Abban a meggyőződésben, hogy a halálbüntetés politikai cselekményekért a barbár világ maradványa, arra kérjük a magyar kormányt, hogy tegyen megfelelő intézkedéseket azon legyőzöttek megkegyelmezése érdekében, akiket most készülnek halálra ítélni Magyarországon. Ezzel a magyar kormány szolgálatot fog tenni Európa és a világ békéjének.

PÁRIS. A szocialista képviselők Leygues miniszterelnöknél eljártak, hogy a magyar néphíztosok

sok érdekében intervencióját kéri. A miniszterelnök kijelentette, hogy ilyen irányban már sürgönyt intézett a magyar kormányhoz.

Pflanzer Baltin háborus aktái.

(Nagy tűz egy bécsi kaszárnyában.)

BÉCS. A Stiff-kaszárnyában a napokban tűz dühöngött, a melyet a tűzoltóságnak sikerült megfékeznie. Ámbár a kaszárnyában elhelyezett hadi irattár értékes dokumentumai sértetlenek maradtak, mégis elpusztultak olyan iratok, a melyek a háború történelmére nézve fontossággal bírtak. A tűz a tetőzetről négy padlásszobára és a legfelső emelet két szobájára is áterjedt. A padlásszobákban őrizték a bécsujhelyi katonai akadémia és a mödlingi műszaki katonai főiskola iratait, a melyeket a forradalomkor Bécsbe szállítottak. A két katonai főiskola alapításáról szóló iratok teljesen megsemmisültek. A két padlásszoba padlója beszakadt és az alattuk levő két szoba is tüzet fogott. Számos akta volt itt, a melyek az osztrák-magyar hadseregnek a világháborúban történt felvonulásaira vonatkoztak. Az iratok között volt Pflanzer-Baltin vezérezredes VII. hadseregének iratai és Fischer ezredes jelentései Bukovináról. Nem bizonyos, hogy ezek a világháború jelentőségű iratok elpusztultak, mert a tűzoltók rengeteg iratot dobtak az udvarra.

Halottnak hitt százados hazatérése.

Stoll Károly, volt 37-es százados a háború kitörése előtt sokan ismerték Oradea-Maren (Nagyváradon). Stoll Károly 1914 őszén a galiciai harctéren súlyosan megsebesült és orosz fogságba került. Sokáig nem jött felőle semmi hír és sokan már halálát költötték. Hat évig semmi hír sem érkezett Stoll Károlyról. Most azután Magyarországról hazatért egy uriaszony, a ki elmondotta, hogy Budapesten a Keleti pályaudvaron látta a halottnak hitt kapitányt. Az egykori százados, aki időközben őrnaggyá lépett elő, magas báránybőr kucsmában, ugyanabban a lerongyolódott zubbonyban lézengett a pályaudvaron, a miben több, mint hat és fél évvel ezelőtt indult el a háborúba. Elmondotta, hogy szeptemberben egy japán kikötőben amerikai hajóra rakódtak be és ezen a hajón tizenkét amerikai zsidó kereskedő utazott haza. Amikor megtudták, hogy a rakodó munkások volt osztrák-magyar tiszt, mindegyikük felajánlotta, hogy egy-egy katonatiszt utazási költségeit fedezi. Hetvenkét napos tengeri utazás után Triestbe érkeztek. Stoll Károly jelentkezett szolgálatlétre a magyar hadügyminisztériumban, a honnan régi ezredéhez, Debrecenbe küldték egy menetvellel és 10 koronával. Az uri hölgy kölcsönzött a volt katonatisztnak 100 leit.

A szerkesztésért ideiglenesen

KÁROLY JÓZSEF

felel.

Csonnát: ALEX. FRUGINA

Szaloncukorka, karácsonyfadiszek, finom bonbonok, ajándéktárgyak a legolcsóbb árban a **Csokoládé Királynál,** csak Strada Meti anu (Forray-utca) 2. sz.

Apró hirdetések

Levelezés.

FIATAL özvegy asszonyka középkorú barátját keresi. „Állandó jó barát” című jellegű leveleket Wallinger hirdetője Lázár-utca továbbít. 9968

MEGISMERKEDNÉK egy komoly ur-emberrel, akit perleki románul tanítanék német, vagy francia ellenében. „Esperanto” című jellegű leveleket Wallinger hirdetője Lázár-utca továbbít. 9969

Alkalmazás.

MINDENMEMŐ kézimunkát és cigarettatöltést vállalok. Cím a kiadóban. 0013

Lakás.

MODERN HÁZBAN lévő 1 szobás lakás butorral együtt áradó. Cím a kiadóban. 5189

Vétel és eladás.

HAT PÉVES, fiugyermeknek való crém scheviott ruha, sötétkék télikabát, ezüst cigarettatárcsa eladó. Strada Consistoriului (Batthyányi-utca) 23. szám, I. em. jobbra. 900

NAGY KARÁCSONYI könyvvásár KERPELNÉL. 924

WERTHEIM-CASSETTA 30x20x50. tizedes mérleg súlyokkal, egy vivófelszerelés eladó Óvár-utca I. vastépcsőnél. 9968

GYERMEKKOCSI, majdnem új, gummikerekű, nikkelezett, fehér, emailrozott, eladó. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9968

WÖRNER-FÉLE SIKSZITA eladó Samu Jakabnál Arad, Bulevardul Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 15. 5172

EGY féli téli kabát és több más apróság eladó. Farkas-utca 8. 5173

KEVESET HASZNÁLT nagyon szép ebédli sürgösen eladó. Piata Luptei (Szent Péter-tér) 5a) 5179

EGESZEN új 35-ös magas barna gyermekcipő, lakk cipő, fekete bársony ruha fehér hósapkák, pröm nyakék eladók. Bulev. Regele Ferdinand (Andrássy-tér) 14. szám. II. 10326

NAGY FIKUSZ és más szobanövények eladók Strada Marasesti (Kossuth-utca) 53. szám. 5178

HÁROMNEGYED KARATOS brilliáns eladó. Megtekinthető délután 2-4-ig. Cím a kiadóhivatalban. 5183

ELŐHAL karácsonyra már csulörtököt kapható Luttwák Józsefnél Asztalos Sándor-utca 9. 5184

LEGSZEBB ÉS LEGOLCSÓBB karácsonyi ajándékok a Salon Artistiqueben Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 21. I. 10351

HÁROM ELEGANS szoba butor olcsón eladó, esetleg lakással együtt. Cím a kiadóban. 5096

KONCERT zongora és különféle butorok eladók. Purgly Lajosné-utca 97. 785

KÉPGYŰJTEMÉNY kiváló festők műveiből egyenként is eladó. Ugyanott modern ebédli és háló berendezés eladó. Cím a kiadóban. 5154

Uzletek.

GYÓGYSZERTÁR közepforgalommal bányavideken igen olcsón eladó. Cím a kiadóban. 5181

Oktatás.

PERFEKT német, francia oktatást és társalgási órákat adok. Bővebbet Str. Alexandri (Salacz-utca) 6. II. em. balra. 500

A legkisebb értékű pénz.

Popovics Sándor és Gratz Gusztáv nyilatkozata.

BUDAPEST. A magyar miniszterelnökségen már napok óta folynak a gazdasági természetű tárgyalások, amelyek során a legfontosabb pénzügyi kérdéseket vitatják meg. A tanácskozásokon gróf Teleky Pál miniszterelnök elnököl s részt vesznek többek között Rubinek Gyula, báró Korányi Frigyes, Popovics Sándor, Hegedűs Lóránt, Gratz Gusztáv és gróf Bethlen István. Gratz Gusztáv bécsi követ a miniszterelnök kérésére érkezett Bécsből Budapestre. Minthogy a kormányalakítás alkalmával az ő neve is kombinációba került, tudósítónk időszerűnek tartotta megkérdezni Gratz Gusztávot, hogy miért nem vett részt az új alakulatban. Gratz Gusztáv kijelentette, hogy most még nem vállalhat tárcát. Az időszerű gazdasági kérdésekről Magyarország bécsi követe ezeket mondta:

— Nézetem szerint három kérdés idézhet elő a tavasz folyamán következményeiben kiszámíthatatlan következményű válságos helyzetet: 1. az élclmezési kérdés, 2. a pénzügyi kérdés és 3. abban az

esetben, ha a nemzetközi ellenőrző-bizottságot nem lehetne meggyőzni haderőnk jelenlegi létszámának feltétlen szükséges voltáról, a létszámemelés folytán valószínűleg gazdasági feszültség formájában előálló szociális kérdés. A gazdasági válságot azonban kellő intézkedésekkel megelőzhetjük.

Popovics Sándor a következő érdekes kijelentést tette tudósítónk előtt:

— A pénzügyi helyzet Európaszerte kritikus és talán a miénk a legkritikusabb, mert a zürichi valutajegyzés szerint a magyar korona a világ legalacsonyabban értékelt pénze. Ez a rossz értékelés az ország meglévő gazdasági erőforrásaira való tekintettel hátróztottan tulzott és indokolatlan, de miután egy ország pénzügyi helyzete nem ítéhető meg izoláltan, hanem csakis az illető ország belső és külső politikai helyzetével való szoros kölcsönhatásban, kétségtelen, hogy az ilyen figyelembevevő szempontokból a legkedvezőtlenebb megítélésben van részünk.

Mozi.

A mozgóképszínházak műsora. December 22-én az Apollóban: A tűzhely. Társadalmi dráma. — Az Urániában: Satansky bandája. Detektív dráma 4 felvonásban.

Henry Bernstein az Apollóban. A modern drámaírás egyik legzseniálisabb mesterének Henry Bernsteinnek világ-híres drámáját, a Tűzhelyet mutatja be szerdától kezdve az Apolló színház. Henry Bernstein e drámája a forrongó társadalmi élet legizgalmasabb problémáit: a férfi és feleség egymásközötti viszonyát állítja az idegizgalmas cselekmény homlokterébe. A dráma egyes jelenetei valósággal döbbenetes hatással vannak a nézőre. A párisi Comédie Francaise leghíresebb művészeinek mesteri megjátszásában ültették át filmre Bernstein mélyenjáró drámáját, a kiállítás is méltó a szerzőhöz és a szereplőkhöz.

Újra rendes előadásokat tart az Uránia. Megirtuk, hogy az Uránia színház a központi fűtőkészülékek megjavítása miatt rövid ideig hétköznapokon nem tarthat előadást. A javítási munkálatok most elkészültek s így az Uránia színház szerdától kezdve rendes előadást tart.

sokat tart. Bemutalásra kerül Satansky bandája címen egy 4 felvonásos detektív dráma, amely bővelkedik az izgalmas detektív trükkökben, hajszákban és mind azokban a hatásokban, amelyek a detektív képeket érdekessé és vonzóvá teszik a közönség számára. A főszerepben Elly Hadding nyújt kiváló alakítást.

Nagy lopás Bucurestiben.

BUCURESTI. Stetescu Péter számvevőségi tanácsostól tegnap 118000 leit loptak el következő körülmények között: Mikor lakására hazatért, pénzeszekrényét felnyitva és üresen találta és Muzamet Etti nevű 18 éves cselédje eltűnt. A rendőrség megállapította, hogy a lopás délután 4 és 7 óra között történt és hogy a cselédnek másutt szolgáló cselédje szüntén eltűnt. Valószínű, hogy a leányoknak férfitársai is voltak. A pénzeszekrény kulcsait, melyeket Stetescu iróasztaliójában tartott, a cseléd megszerezte és így könnyedén hozzáfért a pénzhez.

AZ „ARADI KOZLONY”

bekapcsolt telefonszáma 151.

Fratii Apponyi cipő-, kalap- és uri-divat áruháza
ARAD, József főherceg-ut 7. szám. 10001

A Bánati Üveggyár r.-t. Dalbosczen

üzemet megkezdette. Gyárt és szállít gyári áron mindennemű lámpa üveget, cognac, likor, rum, bordeaux, buteliás, boros, sörös palackot, laokos, sóaborszeszes, festék, ecetes, kékitő, gyógyszerári üveget, poharakat és Demionokat. Gyártunk mintaszerűt rendelésre is. Megrendéseket és előjegyzéseket elfogad az

5144

Agráris Mezőgazd és Keresk. R. T. Timisoara
Str. Carol (Vaspálya-ut) 2. sz. Telefon 314. Ugyanott nagy áruraktár.

!! Kereskedők figyelmébe !!
Legolcsóbb bevásárlási forrás fűszer-, gyarmat-, onkorka-, festék- és pipere árukban. 7044

Darvas cég nagykereskedésében
Arad, Str. Horia (Széchenyi-u.) 1. — (Városházával szemben lévő utca.)

Különféle.

TISZTA AKACMÉZ kapható kilonként 20 leiert Jakubovits József cégnél, motor állomással szemben, ugyanott egy fiu teljes ellátással tanulónak felvételtik. 5116

Évtizedek óta mindenemű kereskedelmi ügyek elintézésére Szabates Ugyvoksseg Lugos, Vásárut 2. Telefon 16.

Atköltözéseket

egy helyben mint vidékre zárt és nyitott kocsikkal, felelősség mellett olcsón végez

Eliás Lipót Fia

szállító 4509

Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 36.

IOSIF ROBIŢEK JÓZSEF

Arad, Bulev. Regele Ferdinand (József főherceg-ut) 3. szám. Telefon — 809.

Ajánlja dusan felszerelt 5115

fűszer és gyarmatáru raktárát

Temesmegye legiobb vidékén üzemben lévő

vám-malom

családi körülmények miatt azonnai

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban. 5174

Arad thj. városi községi iskolaszékhely. 392—1920.

HIRDETMÉNY.

A karácsonyi szünidőre vonatkozólag a kir. tanfelügyelő urral egyetértőleg elrendelem, hogy a községi állami magyar tannyelvű elemi és községi polgári iskolákban folyó évi december hó 23-tól kezdődőleg 1921. évi január hó 9. bezárólag a tanítás szüneteljen.

A községi és állami román tannyelvű elemi iskolákban a szünet 1921. évi január hó 5-től kezdődőleg 1921. évi január hó 20-ig bezárólag tart.

Az iparos és kereskedő tanonciskolákban a tanítás 1920. évi december hó 23-tól 1921. évi január hó 20-ig bezárólag szünetel.

Erről az összes községi és állami elemi, községi közép (polgári) és iparos és kereskedő tanonciskola igazgatóit értesitem.

Arad, 1920. december hó 20-án.

Dr. ANGEL,

polgármester, iskolaszéki elnök.

Utazó.

raktárnok, felügyelő, vagy más hasonló állást keres nős ember. Helyben, vidéken és külföldön teljesen bevezetve. Ajánlatok „ELSŐRENDŰ ERŐ” jellegre a kiadóba keretlik. 5177

Iuon Kőő

kézmű és divatszövet áruháza

Boros Béni-tér 16. (Wanicsek ház.)

Ajánlja dusan felszerelt raktárát kézmű- és rőfősáru cikkekben, nagyban és kis mennyiségben. 10021